

NTB scanpix

Hvordan håndterer vi sammen det glasskulen viser?

Sveinung Skule

EVU-forum UiB, 7. november 2023

Trender som driver kompetansebehovene

Demografisk
utvikling

Teknologisk
utvikling

Grønn
omstilling

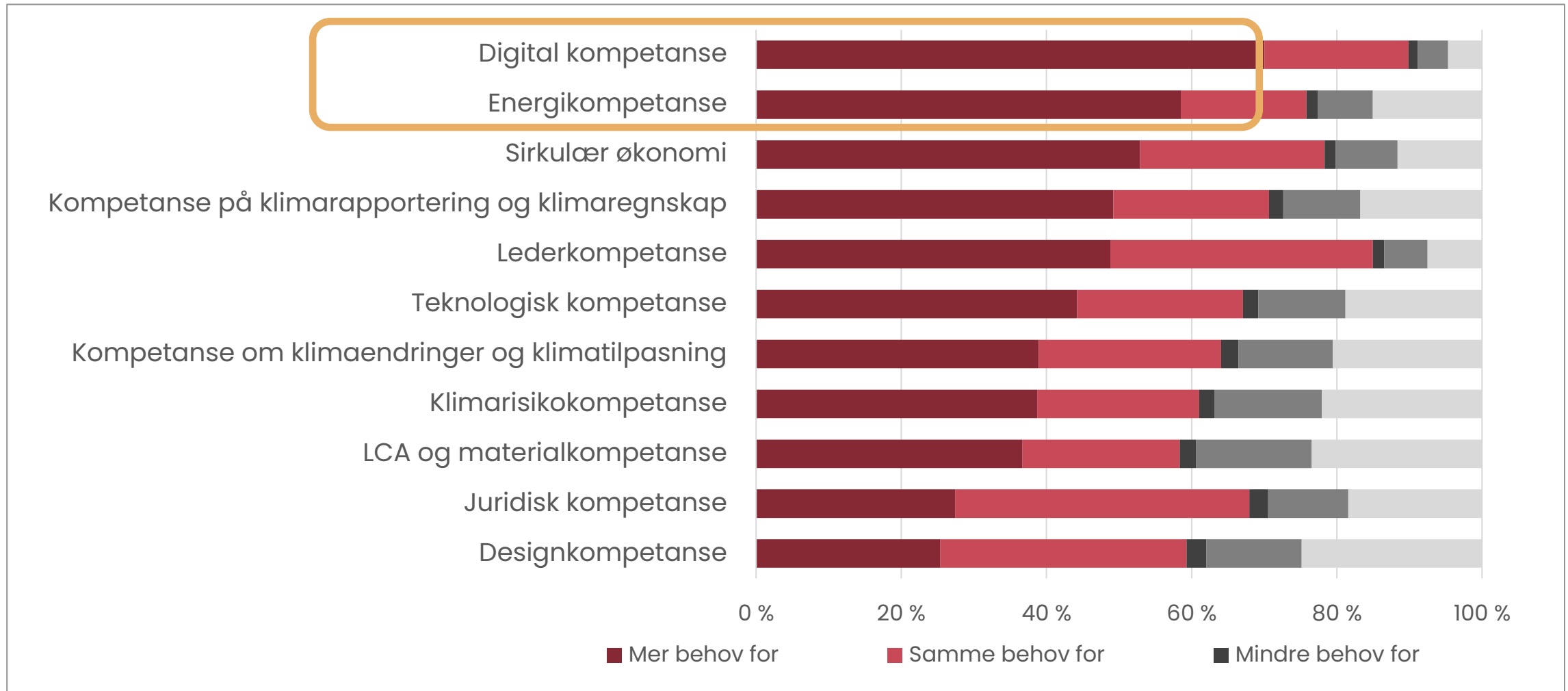
Geopolitiske
endringer

Grønn omstilling forsterker mange kompetansebehov

- Grønn omstilling er rask, bred og preget av usikkerhet
- Næringsstrukturer, forretningsmodeller og jobber endres

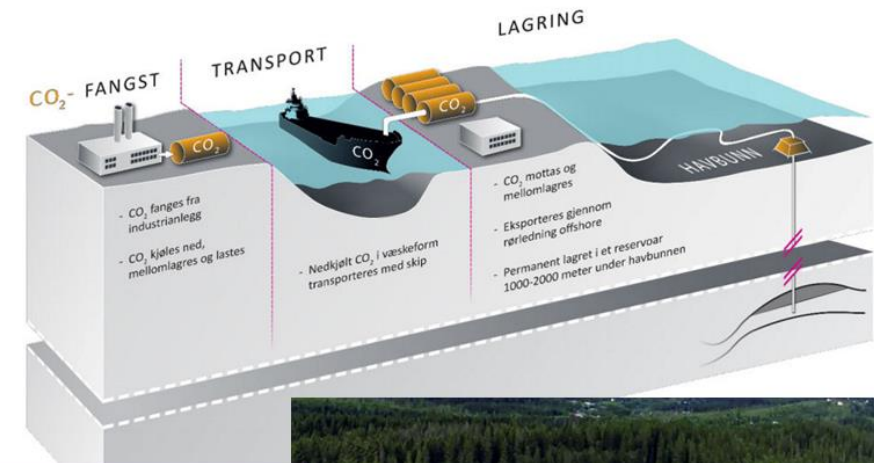

Særlig behov for IKT- og energikompetanse – men også en stor bredde av bærekraftskompetanse

Grønn omstilling forsterker mange kompetansebehov

- Solid grunnkompetanse for å håndtere høyt omstillingstempo og unngå økt ulikhet
- Fagarbeidere
- Ingeniører, sivilingeniører, IKT-spesialister, realfagslærere
- Yrkes- og næringstilpasset bærekraftskompetanse i bredden av arbeidslivet
- Mange kompetansebehov må møtes av de som allerede er i arbeid
- Økt behov for livslang læring

Aftenposten

— Årets mediethus —

Tirsdag
16. mai
2023
Gründlagt 1860
av Christian
Schibye

Mangler 115.000 ansatte

De grønne næringene sliter med å finne folk

Fornybare næringer trenger folk, men hvor skal de finne dem? Jonathon Milne tok med seg sin kompetanse fra oljebransjen.

Nyheter - side 4-6

Khrono 10 år

Nyheter Debatt Student Nytt om folk

IT-FAG

Næringslivet skriker etter IKT-kompetanse: 101 færre studieplasser

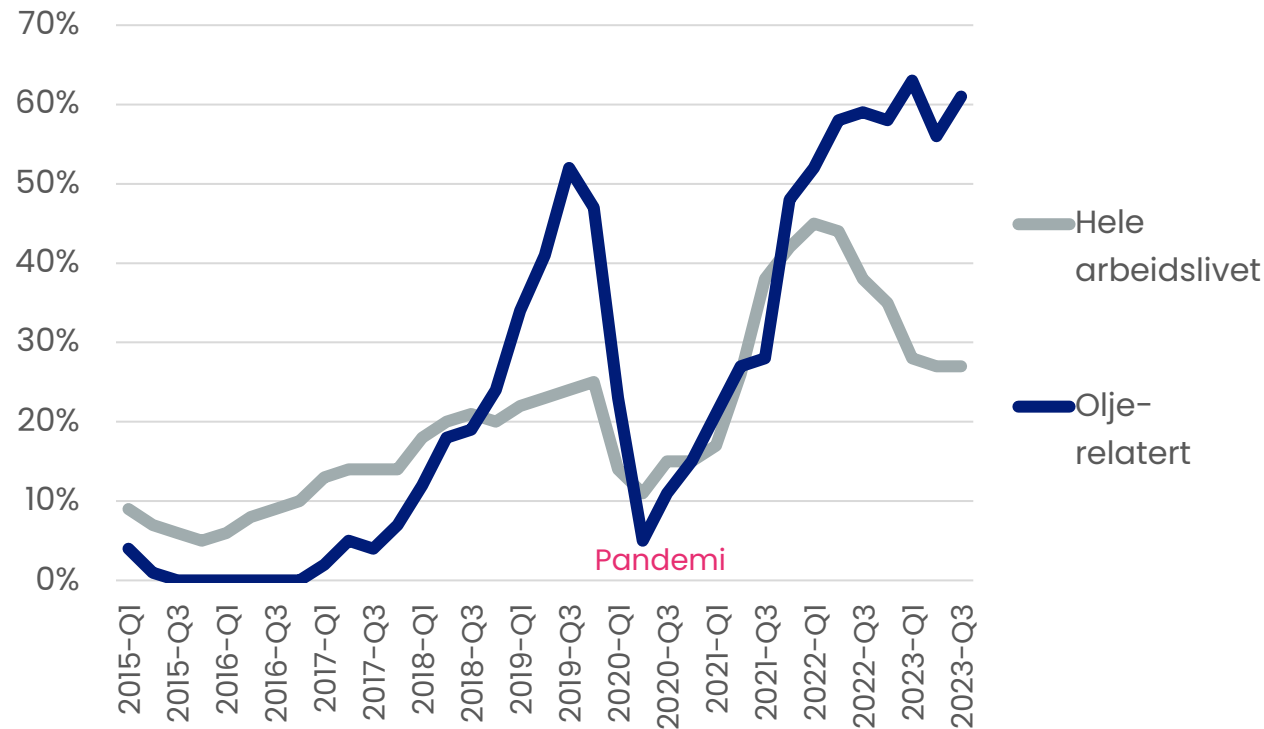
Antall studieplasser i IT-fag går ned i 2023, mens søkertallene viser en liten økning. — Satsingen er syltynn, sier IKT-Norge.

Fra åbningsen av labben for Automatisering, robotikk og intelligente systemer (ARIS) ved OsloMet. Foto: Ketil Blom Hauerstulén

Olje og gass vinner kampen om kompetent arbeidskraft

Andel virksomheter der knapphet på arbeidskraft begrenser produksjonen

Kilde: Norges Bank, 2023

Rennes ned av jobbsøkere: - Veldig lite bekymret

Aker BP-sjef Karl Johnny Hersvik har aldri hatt flere jobbsøkere. Samtidig frykter han polariseringen i den offentlige debatten rundt det grønne skiftet.

Innlegg Sveinung Skule

← Med synkende ungdomskull må mye av kompetansen for grønn omstilling utvikles blant dem som allerede er i arbeid. Skriver Sveinung Skule. Foto: Tomas Larsen

Gult lys for grønn omstilling

Norge klarer neppe å fremskaffe nok kompetanse til å bygge fornybarsamfunnet, samtidig som olje- og gassaktiviteten holdes høy.

Sveinung Skule

Sveinung Skule, leder for Kompetansebehovsutvalget

• **Kompetansebehovsutvalget konkluderer i vår nye rapport at vi ikke har den kompetansen vi trenger for å lykkes med den grønne omstillingen.** Utvalget peker på seks utfordringer.
→ Knapphet på ingeniører, ikt-spesialister og fagarbeidere
Allerede i dag er det stor knapphet på ingeniører. I tillegg er det et stort behov for

digital kompetanse i hele arbeidslivet. Geopolitisk uro øker behovene innen ikt, cybersikkerhet og forsvarsrelatert virksomhet.

Samtidig kan det bli vanskeligere å hente kompetanse fra land som kan true norske sikkerhetsinteresser. Det samme gjelder i det europeiske arbeidsmarkedet Norge er en del av. Kompetansebehovene knyttet til grønn omstilling må også dekkes i en situasjon der behovet for kompetent arbeidskraft i helse og omsorg er stort.
→ Mangel på grunnkompetanse

→ Ulikhet
Omstillingen må oppleves rettferdig. Det er både et mål i seg selv, og viktig for omstillingsvillen. En rask og bred omstilling – som er nødvendig – øker risikoen for at flere faller ut. De med kortest utdanning deltar minst i etter- og videreutdanning. Vilkårene for læring og kompetanseutvikling er dårligere der organisasjonsgraden er lav. Det kan forsterke forskjellene i arbeidslivet.
→ Styring
Kompetansebehovene er varierte, og

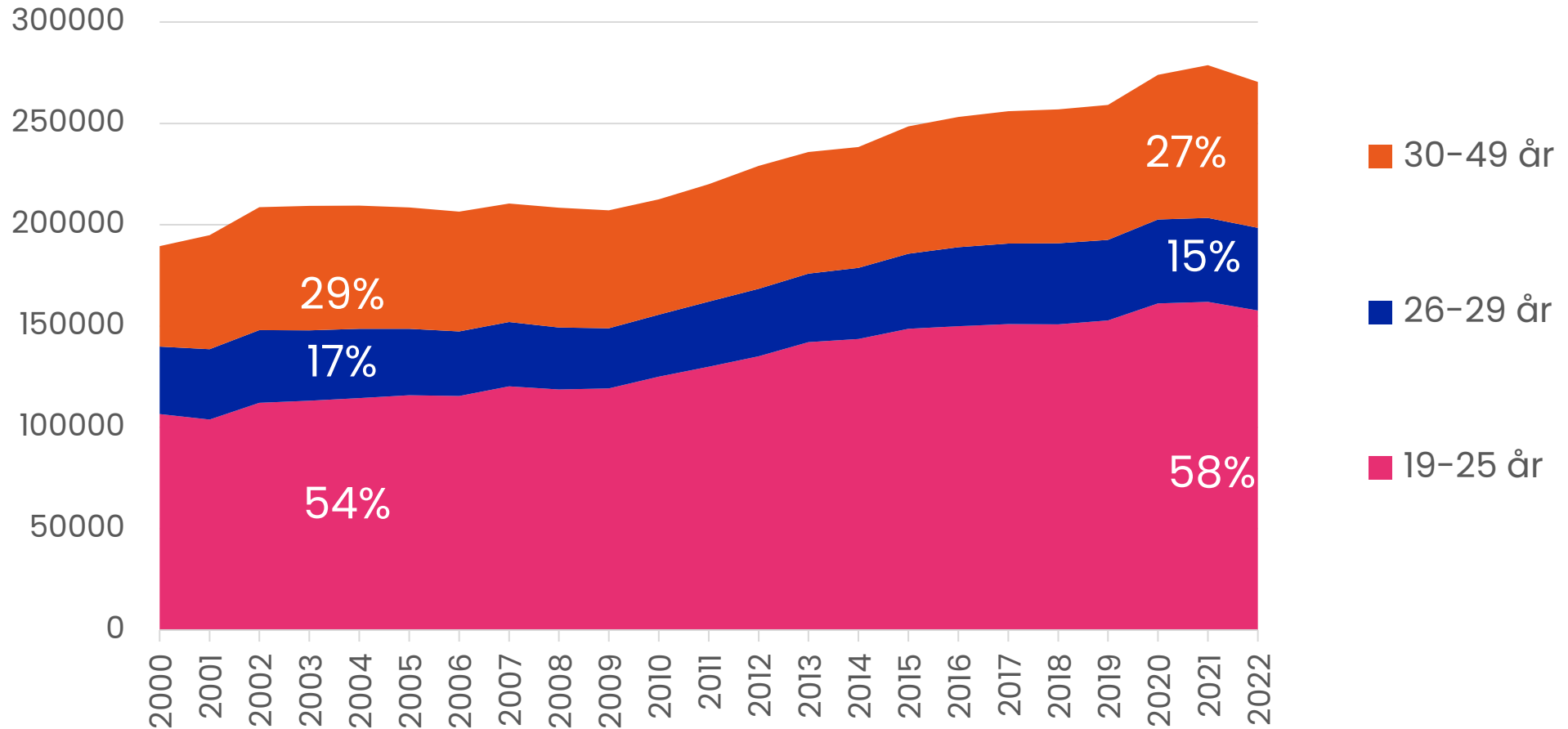
Universitetenes rolle for å imøtekomme kompetansebehovene

- Forskning-innovasjon-utdanning
- Omstillingskompetanse
- Forskningsbasert utdanning med relevans for samfunnets behov
- Dimensjonere i tråd med studentenes etterspørsel og arbeidslivets behov
- Fleksible og tilgjengelige utdanninger

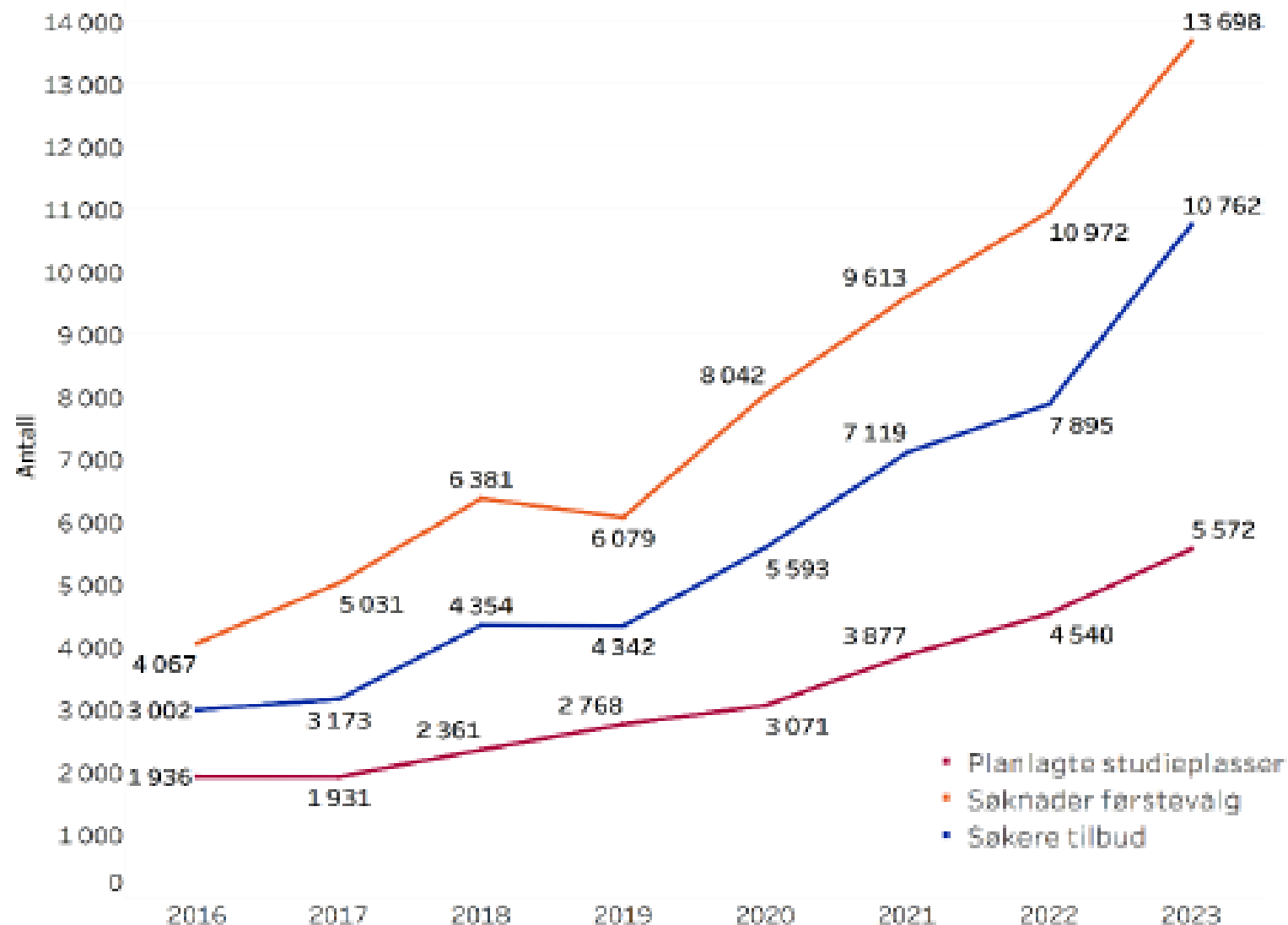
Når UH de voksne som vil studere?

Antall studenter etter aldersgruppe

Flere ønsker fleksible studier

Figur 35: Nøkkeltall til nettbaserte studier 2016-2023

Utsynsmeldingen

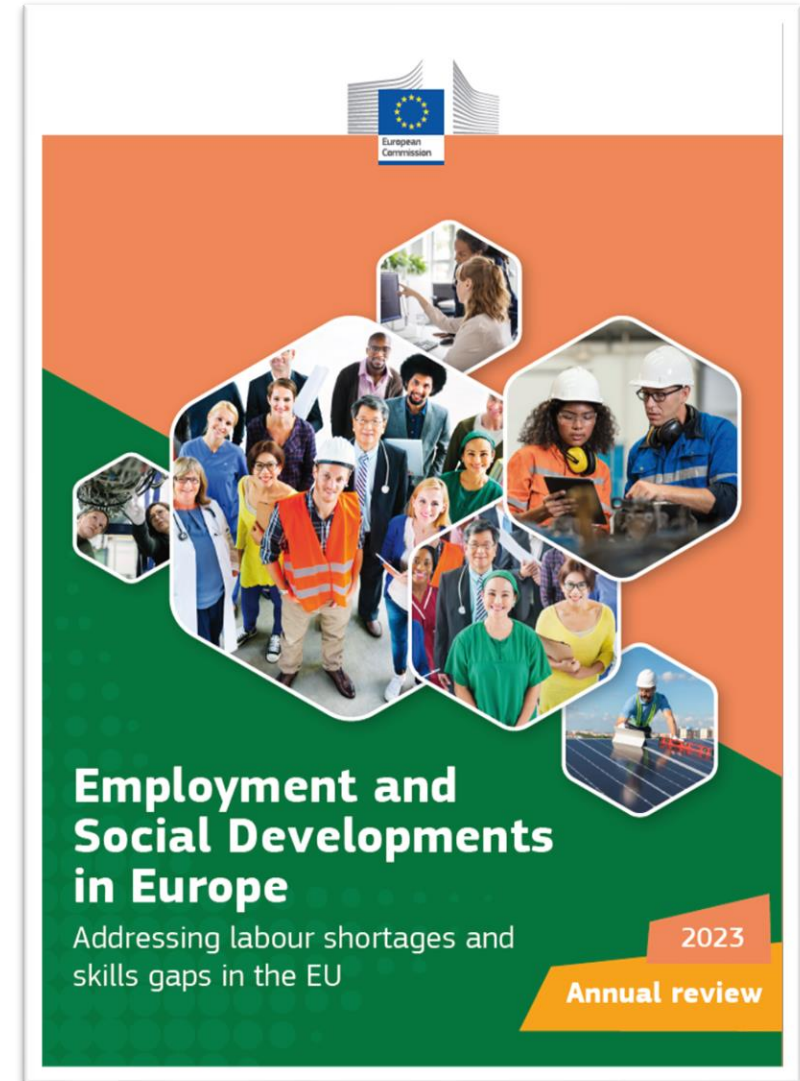
Prioritere utdanningene vi trenger for

- høyproduktivt og konkurransedyktig næringsliv (IT)
- grønn omstilling
- gode velferdstjenester i hele landet (Helse)
- Fleksible og desentraliserte tilbud skal bli del av den ordinære virksomheten
- Ny egenbetalingsforskrift
- Kompetansereform i arbeidslivet

Stor knapphet i EU/EØS - vårt felles arbeidsmarked

- Rekordhøy sysselsettingsrate i EU (74,6%)
- Kompetanseknapphet begrenser produksjonen for mange virksomheter
- Vedvarende mangel på arbeidskraft i helse, bygg, IKT, teknologi..
- Land med arbeidskraftmangel kan
 - Bli mindre attraktive for innovasjon og investeringer
 - Få svekket konkurranseevne
 - Bli hindret i overgang til en mer digitalisert økonomi
 - Få forsinket grønn omstilling

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

**Takk for
oppmerksomheten!**

